EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

8. september 2005 *

Kohtuasjas C-303/04,

mille esemeks on EÜ artikli 234 alusel Tribunale di Voghera (Itaalia) 1. juuli 2004. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 16. juulil 2004, menetluses

Lidl Italia Srl

versus

Comune di Stradella,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja esimees R. Silva de Lapuerta, kohtunikud C. Gulmann (ettekandja) ja J. Klučka,

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

kohtujurist: J. Kokott,
kohtusekretär: R. Grass,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

— Lidl Italia Srl, esindaja: professor F. Capelli, keda abistas *avvocato* M. Valcada,

— Comune di Stradella, esindaja: F. Abbà,

— Prantsuse valitsus, esindajad: G. de Bergues ja R. Loosli-Surrans,

— Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: D. Recchia, keda abistas advokaat M. R. Mollica,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiivi 98/34/EÜ, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest

ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (EÜT L 204, lk 37; 13/20, lk 337; ELT eriväljaanne 13/20, lk 337), muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuli 1998. aasta direktiiviga 98/48/EÜ (EÜT L 217, lk 18; 13/21, lk 8; ELT eriväljaanne 13/21, lk 8; edaspidi „direktiiv 98/34"), artiklite 1 ja 8 ning EÜ artikli 28 tõlgendamist.

2 Nimetatud eelotsusetaotlus esitati seoses hagiga, mille esitas Lidl Italia Srl (edaspidi „Lidl") Comune di Stradella vastu ning mis käsitleb määruse, millega määrati kõnealusele äriühingule haldustrahv mittebiolagundatavate vatitikkude turustamise eest, tühistamist.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigusnormid

3 Direktiivi 98/34 artikkel 1 sätestab:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

2. tehniline spetsifikatsioon — dokumendis sisalduv spetsifikatsioon, millega nähakse ette toote nõutavad omadused, nagu kvaliteet, kasutusotstarve, ohutus

või mõõtmed, sealhulgas nõuded toote müüginimetuse, terminite, tunnuste, kontrollimise ja kontrollimeetodite, pakendamise, märgistamise või etikettimise ning vastavushindamismenetluse kohta.

[...]

4. standard — tehniline spetsifikatsioon, mille tunnustatud standardiorgan on korduvaks või pidevaks kasutuseks heaks kiitnud, mille järgimine ei ole kohustuslik ja mis on kas:

[...]

— siseriiklik standard: siseriikliku standardiasutuse vastuvõetud ja üldsusele kättesaadavaks tehtud standard,

[...]

9. tehnilised eeskirjad — tehnilised spetsifikatsioonid ja muud nõuded või teenuseid puudutavad eeskirjad, sealhulgas vastavad haldusnormid, mille järgimine turustamisel, teenuste pakkumisel, teenusepakkuja asutamisel või teenuste kasutamisel liikmesriigis või selle põhiosas on *de jure* või *de facto* kohustuslik, samuti liikmesriikide õigus- ja haldusnormid, mis keelavad toote

valmistamise, impordi, turustamise, kasutamise või keelavad teenuste pakkumise või kasutamise või teenusepakkuja asutamise, välja arvatud need normid, mis on sätestatud artiklis 10.

[...]".

4 Direktiivi 98/34 artikli 8 lõike 1 esimene lõik on sõnastatud järgmiselt:

„Piiramata artikli 10 kohaldamist, edastavad liikmesriigid viivitamata komisjonile kõik tehniliste eeskirjade eelnõud, välja arvatud siis, kui tegemist on rahvusvahelise või Euroopa standardi täieliku teksti ülevõtmisega, mille puhul piisab teatest vastava standardi kohta; nad teatavad komisjonile ka põhjused, miks selliste tehniliste eeskirjade jõustamine oli vajalik, kui neid põhjusi ei ole eelnõus juba selgitatud."

Siseriiklikud õigusnormid

5 23. märtsi 2001. aasta seaduse nr 93 keskkonna kohta (*GURI* nr 79, 4.4.2001; edaspidi „seadus nr 93/2001") artikkel 19 sätestab:

„1. Eesmärgiga takistada mittebiolagundatavate toodete sattumist keskkonda, muu hulgas kanalisatsiooni kaudu, on kohustus toota riigi territooriumil turustatavaid kõrvade puhastamiseks mõeldud vatitikke pärast 18 kuu möödumist alates käesoleva

seaduse jõustumise kuupäevast biolagundatavatest materjalidest vastavalt standardile UNI 10785.

2. Lõikes 1 nimetatud toodete, millel puuduvad nimetatud omadused, tootmist ja turustamist käsitletakse pärast 18 kuu möödumist alates käesoleva seaduse jõustumise kuupäevast halduskorras karistatava õigusrikkumisena [...]".

Menetlus põhikohtuasjas ja eelotsuse küsimused

6 Comune di Stradella munitsipaalpolitsei („Vigili urbani") arestis 7. veebruaril 2003 ennetava abinõuna sama omavalitsusüksuse territooriumil asuvas Lidli kaubanduskeskuses kasti, mis sisaldas 47 karpi Prantsusmaa päritoluga vatitikke, eesmärgiga kontrollida vatitikkude vastavust seaduse nr 93/2001 artiklis 19 sätestatud eeskirjadele.

7 Pärast seda, kui munitsipaalpolitsei oli kinnitanud 18. veebruari 2003. aasta protokollis, et arestitud vatitikud on mittebiolagundatavad, määras ta Lidlile haldustrahvi 3098 eurot eespool nimetatud eeskirja rikkumise eest. Kuna seda trahvi ei tasutud, teavitas Comune di Stradella linnapea 31. juulil 2003 asjaomase äriühingu juhatust „kohtu korraldusest" haldustrahvi 3109,61 eurot tasumise kohta.

8 Lidl vaidlustas kõnealuse korralduse Tribunale di Voghera's, tuginedes asjaolule, et kuivõrd enne seaduse nr 93/2001 väljakuulutamist komisjoni ei teavitatud, siis ei ole see kohaldatav, kuna nimetatud seadus on vastuolus ühenduse tehnilistest standarditest ja eeskirjadest teatamise korda käsitleva õigusega.

9 Neil asjaoludel otsustas Tribunale di Voghera menetluse peatada ning esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas direktiivi 83/189/EMÜ (nüüd direktiiv 98/34/EÜ), millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest teatamise kord, artikli 1 sätteid tuleb tõlgendada nii, et sellise siseriikliku õigusnormi puhul nagu 23. märtsi 2001. aasta seaduse nr 93 artikkel 19, millega keelatakse Itaalias kõrvade puhastamiseks mõeldud vatitikkude (mis on tuntud pigem kui „cotton-sticks") turustamine põhjusel, et need ei ole valmistatud biolagundatavast materjalist, on tegemist direktiivi artiklis 1 viidatud „tehnilise eeskirjaga"?

2. Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav, siis kas Itaalia valitsus oleks pidanud vastavalt direktiivi 83/189/EMÜ (nüüd direktiiv 98/34/EÜ) artikli 8 sätetele eespool nimetatud 23. märtsi 2001. aasta seaduse nr 93 artikli 19 vastuvõtmisest eelnevalt [...] komisjoni teavitama, et saada heakskiit selle kohaldamiseks Itaalias, nagu on ette nähtud nimetatud direktiivi artiklites 8 ja 9?

3. Kui vastus teisele küsimusele on jaatav ning kui seaduse nr 93/2001 artiklist 19 komisjoni ei teavitatud [...], siis kas artikkel (EÜ artikkel 28), mis puudutab kaupade vaba liikumist kaitsvaid põhimõtteid ja eeskirju, koostoimes direktiivi 83/189/EMÜ (nüüd direktiiv 98/34/EÜ) sätetega annab Itaalia kohtule võimaluse jätta asjakohane siseriiklik säte kohaldamata põhjendusega, et tegemist on teisest Euroopa Liidu liikmesriigist pärinevate toodete suhtes ebaseadusliku sättega?"

Eelotsuse küsimused

Esimene küsimus

10 Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib esimese küsimusega sisuliselt seda, kas direktiivi 98/34 artikli 1 punkti 11 tuleb tõlgendada nii, et sellise siseriikliku õigusnormi puhul nagu seaduse nr 93/2001 artikkel 19 on tegemist tehnilise eeskirjaga, kuivõrd see keelab vatitikkude turustamise, mis ei ole toodetud biolagundatavast materjalist vastavalt siseriiklikule standardile.

11 Lidl, Prantsuse valitsus ja komisjon leiavad, et sellele küsimusele tuleb vastata jaatavalt.

12 Siinkohal tuleb meenutada, et direktiivi 98/34 artikli 1 punkti 11 kohaselt tuleb toote valmistamist, importimist, turustamist või kasutamist keelavat siseriiklikku normi käsitleda tehnilise eeskirjana (vt 21. aprilli 2005. aasta otsus kohtuasjas C-267/03: Lindberg, EKL 2005, lk I-3247, punkt 54).

13 Antud juhul piisab kui tõdeda, et seaduse nr 93/2001 artikli 19 lõike 2 puhul on tegemist sellise sättega. Vastavalt nimetatud lõikele on vatitikkude, millel nimetatud omadused puuduvad, see tähendab mis ei ole toodetud ainult biolagundatavatest materjalidest vastavalt standardile UNI 10785, tootmine ja turustamine halduskorras karistatav õigusrikkumine.

14 Järelikult tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 98/34 artikli 1 punkti 11 tuleb tõlgendada nii, et sellise siseriikliku õigusnormi puhul nagu seaduse nr 93/2001 artikkel 19 on tegemist tehnilise eeskirjaga, kuivõrd see keelab turustada vatitikke, mis vastavalt siseriiklikule standardile ei ole toodetud biolagundatavast materjalist.

Teine küsimus

15 Teise küsimuse puhul küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas enne siseriikliku õigusnormi, nagu on seaduse nr 93/2001 artikkel 19, vastuvõtmist oleks Itaalia Vabariik pidanud eelnevalt teavitama komisjoni vastavalt direktiivi 98/34 artikli 8 lõike 1 esimesele lõigule, kuivõrd tegemist on tehnilise eeskirjaga.

16 Lidl, Prantsuse valitsus ja komisjon leiavad, et sellele küsimusele tuleb vastata jaatavalt.

17 Siinkohal tuleb ennekõike mainida, et direktiivi 98/34 viienda põhjenduse kohaselt on oluline, et komisjon saaks vajaliku teabe oma käsutusse enne tehnika kohta käivate sätete vastuvõtmist ning liikmesriigid, kellelt vastavalt EÜ artiklile 10 nõutakse komisjoni abistamist tema ülesande täitmisel, peavad teatama komisjonile oma projektidest tehniliste eeskirjade valdkonnas.

18 Teiseks tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et vastavalt nõukogu 28. märtsi 1983. aasta direktiivi 83/189/EMÜ, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest teatamise kord (EÜT L 109, lk 8), artikli 8 lõike 1 esimesele lõigule, mis

on sisuliselt taasesitatud direktiivi 98/34 artikli 8 lõike 1 esimeses lõigus, on liikmesriik kohustatud komisjonile viivitamata edastama kõik tehniliste eeskirjade eelnõud (vt eelkõige 17. septembri 1996. aasta otsus kohtuasjas C-289/94: komisjon *vs.* Itaalia, EKL 1996, lk I-4405, punktid 52 ja 53, ning 7. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas C-145/97: komisjon *vs.* Belgia, EKL 1998, lk I-2643, punkt 10).

19 Järelikult tuleb teisele küsimusele vastata, et direktiivi 98/34 artikli 8 lõike 1 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et enne siseriikliku õigusnormi vastuvõtmist, mille puhul on tegemist tehnilise eeskirjaga, nagu seaduse nr 93/2001 artikkel 19, tuleb komisjoni eelnevalt teavitada.

Kolmas küsimus

20 Kolmanda küsimuse puhul küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt seda, et kuivõrd seaduse nr 93/2001 artikli 19 puhul on tegemist tehnilise eeskirjaga, millest komisjoni ei teavitatud, siis kas direktiivi 98/34 sätted võimaldavad siseriiklikul kohtul jätta asjakohane säte kohaldamata põhjendusega, et eelnevat teavitamist ei toimunud.

21 Lidl, Prantsuse valitsus ja komisjon leiavad ka kolmanda küsimuse puhul, et tuleb anda jaatav vastus.

22 Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale on direktiivi 98/34 eesmärk kaitsta preventiivse kontrolli abil kaupade vaba liikumist, mis on ühenduse üks aluspõhimõtetest, ning nimetatud kontroll on vajalik niivõrd, kuivõrd kõnealuse direktiivi rakendusalaga hõlmatud tehnilised eeskirjad võivad osutuda takistuseks

liikmesriikidevahelises kaubavahetuses, samas kui sellised takistused on lubatud ainult siis, kui need on vajalikud üldise huvi eesmärgiga kohustuslike nõuete täitmiseks (vt selle kohta 30. aprilli 1996. aasta otsus kohtuasjas C-194/94: CIA Security International, EKL 1996, lk I-2201, punkt 40, ja 16. juuni 1998. aasta otsus kohtuasjas C-226/97: Lemmens, EKL 1998, lk I-3711, punkt 32).

23 Direktiivi 98/34 artikli 8 lõike 1 esimeses lõigus sisalduv teatamiskohustus on oluline ühenduse vahend niisuguse kontrolli saavutamisel ning nimetatud kontroll on seda tõhusam, kui direktiivi tõlgendatakse nii, et teatamiskohustuse eiramise puhul on tegemist olulise menetlusnormi rikkumisega, mis tingib tehniliste eeskirjade kohaldamatuse, mistõttu ei saa nende täitmist üksikisikutelt nõuda (vt eespool viidatud kohtuotsus CIA Security International, punktid 44, 48 ja 54, ning kohtuotsus Lemmens, punkt 33).

24 Järelikult tuleb kolmandale küsimusele vastata, et direktiivi 98/34 artikli 8 lõike 1 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et siseriikliku kohtu ülesanne on jätta kohaldamata siseriiklik õigusnorm, nagu seaduse nr 93/2001 artikkel 19, mille puhul on tegemist tehnilise eeskirjaga, kuna selle vastuvõtmisele ei eelnenud komisjoni teavitamist.

Kohtukulud

25 Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, v.a poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

1. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiivi 98/34/EÜ, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord, muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuli 1998. aasta direktiiviga 98/48/EÜ, artikli 1 punkti 11 tuleb tõlgendada nii, et sellise siseriikliku õigusnormi puhul nagu 23. märtsi 2001. aasta seaduse nr 93 keskkonna kohta artikkel 19 on tegemist tehnilise eeskirjaga, kuivõrd see keelab turustada vatitikke, mis vastavalt siseriiklikule standardile ei ole toodetud biolagundatavast materjalist.**

2. **Direktiivi 98/34, muudetud direktiiviga 98/48, artikli 8 lõike 1 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et enne siseriikliku õigusnormi vastuvõtmist, mille puhul on tegemist tehnilise eeskirjaga, nagu 23. märtsi 2001. aasta seaduse nr 93 artikkel 19, tuleb Euroopa Ühenduste Komisjoni eelnevalt teavitada.**

3. **Direktiivi 98/34, muudetud direktiiviga 98/48, artikli 8 lõike 1 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et siseriikliku kohtu ülesanne on jätta kohaldamata siseriiklik õigusnorm, nagu 23. märtsi 2001. aasta seaduse nr 93/2001 artikkel 19, mille puhul on tegemist tehnilise eeskirjaga, kuna selle vastuvõtmisele ei eelnenud Euroopa Ühenduste Komisjoni teavitamist.**

Allkirjad